

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Neuvotteleva virkamies Erkki Papunen

HYVINVOINTIALUETALouden JA –HALLINNON NEUVOTTELUKUNTA, VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN ANTAMINEN

Hyvinvointialueesta annetun lain säännökset

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) on tullut voimaan 1.7.2021. Lain 13 §:n mukaan valtiovarainministeriön yhteydessä toimii hyvinvointialuetalouden ja –hallinnon neuvottelukunta, jonka tarkoituksena on edistää hyvinvointialuetaloutta koskevien strategisten linjausten ja hyvinvointialueiden itsehallinnon toteutumista sekä valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä.

Hyvinvointialueesta annetun lain 13 §:ssä on säännöksiä neuvottelukunnan tehtävistä, toimikaudesta ja kokoonpanosta. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina ainakin hyvinvointialueiden tehtävien ohjaamisesta vastaavat ministeriöt sekä hyvinvointialueet. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 17 §:n perusteella neuvottelukuntaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös Helsingin kaupunkiin.

Hyvinvointialueesta annetun lain 13 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja jaostoista.

Esitys valtioneuvoston asetukseksi

Asetusehdotuksen 1 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi neuvottelukunnan kokoonpanosta. Neuvottelukunnassa olisi vähintään 26 ja enintään 30 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Valtioneuvosto määräisi neuvottelukuntaan ministeriöiden edustajia siten, että valtiovarainministeriöstä olisi enintään viisi jäsentä sekä sosiaali- ja terveysministeriöstä ja sisäministeriöstä yksi jäsen kummastakin, sekä näiden varajäsenet. Kukin hyvinvointialue sekä Helsingin kaupunki nimeäisi neuvottelukuntaan yhden jäsenen ja tälle varajäsenen. Mikäli hyvinvointialueet haluavat myöhemmässä vaiheessa luopua kaikkien alueiden edustuksesta neuvottelukunnassa, asetusta tulee muuttaa vastaavasti. Sama koskee tilannetta, jossa hyvinvointialueet päätyvät esimerkiksi järjestämään edunvalvontansa yhteisen yhdistyksen kautta, ja tällaiselle yhdistykselle halutaan edustus neuvottelukuntaan.

Valtioneuvosto nimeäisi jäsenistä neuvottelukunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jos neuvottelukunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja taikka muu jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikauden, uuden henkilön hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi määräisi valtiovarainministeriö.

Asetusehdotuksen 2 §:ssä säädettäisiin neuvottelukunnan tehtävistä.

Neuvottelukunnan tehtävänä olisi:

- 1) seurata ja arvioida hyvinvointialueiden toteutunutta ja tulevaa kehitystä;
- 2) seurata ja arvioida valtion hyvinvointialueille osoittaman rahoituksen ja hyvinvointialueiden muun tulorahoituksen toteutunutta ja tulevaa kehitystä;
- 3) käsitellä julkisen talouden suunnitelmaa sekä valtion talousarvioehdotusta hyvinvointialueiden osilta;
- 4) käsitellä lainsäädäntöä, lainsäädäntöhankkeita ja muita valtion toimenpiteitä, jotka ovat hyvinvointialueiden talouden ja itsehallinnon kannalta periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia;
- 5) käsitellä muita merkittäviä hyvinvointialueiden taloutta ja hallintoa koskevia asioita.

Tehtäviinsä liittyen neuvottelukunta kokoontuisi ainakin julkisen talouden suunnitelman sekä valtion talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä. Lisäksi neuvottelukunta kokoontuisi tarvittaessa muutoinkin. Tarkoituksena kuitenkin on, että kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnasta poiketen neuvottelukunnassa käsiteltäisiin vain merkittävimmät hyvinvointialueita tai hyvinvointialueiden taloutta tai –hallintoa koskevat lainsäädäntöhankkeet ja vastaavat valtion toimenpiteet.

Asetusehdotuksen 3 §:ssä olisi säännöksiä neuvottelukunnan toiminnan järjestämisestä. Neuvottelukunta kokoontuisi puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Lisäksi neuvottelukunta kokoontuisi silloin, kun vähintään puolet muista jäsenistä on sitä ilmoittamansa asian käsittelyä varten pyytänyt.

Neuvottelukunta voisi asettaa asioiden valmistelua varten jaostoja, joihin voitaisiin kutsua myös neuvottelukuntaan kuulumattomia henkilöitä. Neuvottelukunta voisi kutsua pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijoita sekä tarpeen tullen kuulla myös muita asiantuntijoita. Neuvottelukunnalla olisi pääsihteeri ja tarvittaessa muita sihteereitä, jotka määräisi valtiovarainministeriö.

Asetusehdotuksen 4 §:n mukaan neuvottelukunta olisi päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet sekä valtioneuvoston määräämistä että hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin nimeämistä jäsenistä olisi läsnä.

LUONNOS

Asetusehdotuksen 5 §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa väliaikainen neuvottelukunta ennen ensimmäisten aluevaalien tuloksen vahvistamista. Ennen ensimmäisiä aluevaaleja hyvinvointialueita edustaa ja niiden puhevaltaa käyttävät sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 8 §:ssä tarkoitetut hyvinvointialueen väliaikaiset valmistelutoimielimet. Kun näiden toimielimien toimikausi kestää vain siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluehallitus on aloittanut toimintansa, ei väliaikaisten valmistelutoimielimien nimeämistä hyvinvointialueiden edustajista koostuvan neuvottelukunnan toimikausi voi olla neljää vuotta. Näin ollen pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että mikäli pykälässä tarkoitettu väliaikainen neuvottelukunta asetetaan, sen toimikausi voi kestää ainoastaan 31.3.2021 saakka. Erityisesti julkisen talouden suunnitelmaan liittyvät neuvottelukunnan tehtävät puoltavat sitä, että neuvottelukunta voidaan asettaa väliaikaisena jo ennen aluevaltuustojen toimikauden alkua. Väliaikainen neuvottelukunta on tarkoitus asettaa mahdollisimman pian tämän asetuksen antamisen jälkeen.

Esityksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä.

Esitysluonnoksesta on järjestetty lausuntokierros X.X.2021 – Y.Y.2021.

Lausuntopalaute:

Voimaantulo

Asetusehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan X.X.2021.